

เขตเทศบาลเมืองชะอำ จังหวัดเพชรบุรี

กระบวนการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย ครอบคลุมกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มป่วย ในชุมชน

นางสุภาภรณ์ เร็ววัย (พยาบาลวิชาชีพชำนาญการพิเศษ)

นายประภาศิต ชมชื่น
ผู้อำนวยการ รพ.ชะอำ

ผู้ร่วมดำเนินการ: นางคนางค์ ที่ถ้วน(พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ) นางนุชกร อังทินันท์(นักวิชาการสาธารณสุข) นางสาวนงกช บุญลบ(นักวิชาการสาธารณสุข)

ความเป็นมา

ปัจจุบันแนวโน้มการเกิดลดลงอย่างมาก อัตราการเกิดในประเทศไทย 1.34 (พ.ศ. 2563) จึงควรหันมาให้ความสนใจคุณภาพในการพัฒนาเด็กตั้งแต่แรกเกิด เพื่อให้ได้เด็กที่เกิดมาแล้วมีคุณภาพ รพ.ชะอำได้ดำเนินกิจกรรมโรงเรียนพ่อแม่ในสถานศึกษา ตั้งแต่ปี 2565-2568 เป้าหมายเพื่อลดจำนวนเด็กที่มีพัฒนาการสงสัยล่าช้า เด็กที่มีพัฒนาการล่าช้าได้รับการช่วยเหลือ ผู้ปกครองมีความรู้ และมีพฤติกรรมในการส่งเสริมพัฒนาการเด็ก โดยดำเนินการส่งเสริมพัฒนาการให้ครอบคลุมทั้งกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มป่วย

วัตถุประสงค์/เป้าหมาย

1. เพื่อให้ผู้ปกครองมีความรู้การส่งเสริมพัฒนาการเพิ่มขึ้น
2. เพื่อให้ผู้ปกครองมีเจตจำนงในการจัดกิจกรรม และร่วมกิจกรรมต่อเนื่อง
3. เพื่อให้เด็กกลุ่มปกติ(พัฒนาการสมวัย) ได้รับการส่งเสริมพัฒนาการจากผู้ปกครอง
4. เพื่อให้เด็กกลุ่มเสี่ยง(พัฒนาการสงสัยล่าช้า) ได้รับการกระตุ้นพัฒนาการโดยผู้ปกครองที่บ้าน
5. เพื่อให้เด็กกลุ่มป่วย(พัฒนาการล่าช้า) ได้รับการช่วยเหลือ

กระบวนการในชุมชน

กลุ่มปกติ

1. ประเมินพัฒนาการในสถานศึกษา ด้วย DSPPM
2. จัดกิจกรรมโรงเรียนพ่อแม่ ในสถานศึกษา
  - กลุ่มแลกเปลี่ยนกับผู้ปกครอง (หลักการ Group Counselling)
  - โรงเรียนพ่อแม่ตามหลักการพัฒนามองต่อความรู้ และพฤติกรรมส่งเสริมพัฒนาการเด็กของพ่อแม่ และผู้ดูแลเด็ก(สุภาภรณ์ เร็ววัย, 2566) เกอมละ 1 ครั้ง
  - สนับสนุนหนังสือนิทานให้ผู้ปกครองนำไปอ่านให้เด็กฟัง
3. สรุปผลและนำมาปรับปรุงต่อเนื่อง

กลุ่มเสี่ยง

เด็กที่มีพัฒนาการสงสัยล่าช้า เยี่ยมบ้าน และให้ยืมเครื่องมือกระตุ้นพัฒนาการที่บ้าน **"ยืมกระตุ้นสะตอกกว่า"** พัฒนาขึ้นเพื่อให้เหมาะสมกับเด็กช่วงวัย 2 - 4 ปี และสอดคล้องกับเครื่องมือ DSPPM

อุปกรณ์
1) หลอดชา และช็อก 2) ก้อนไม้ 10 ก้อน 3) ด้าย 4) หนังสือนิทาน 5) เนื้อเพลง ซ่าง และ 6) แบนบันทึกประจำวัน

ขั้นตอน
- เยี่ยมบ้านเด็กที่มีพัฒนาการสงสัยล่าช้า และให้ยืมเครื่องมือ **"ยืมกระตุ้นสะตอกกว่า"**
- ให้คำแนะนำ และสาธิต วิธีการใช้ อุปกรณ์
- เปรียบเทียบผลการประเมินพัฒนาการด้วยแบบประเมิน DSPPM ก่อน และหลังการฝึก และสรุปผล

กลุ่มป่วย

เด็กที่มีพัฒนาการล่าช้า ที่เข้ารับกระตุ้นพัฒนาการที่โรงพยาบาล จะมีความสามารถในการจดจำ ร่วมกิจกรรม น้อย ทำให้เด็กเสียโอกาสที่จะได้รับการกระตุ้นพัฒนาการ จึงได้นำเครื่องมือ **"หลอดสร้างสมาธิ"** ให้ครอบครัวนำมาฝึกเด็กเพื่อเพิ่มสมาธิ

อุปกรณ์
1) นรโรท 2) ตะกร้า 3) หลอดชา 4) โคมพรม

ขั้นตอน
- เยี่ยมบ้านเด็กที่มีพัฒนาการล่าช้า
- ให้คำแนะนำผู้ปกครองถึงข้อดีของการฝึกกิจกรรม และสาธิตวิธีการใช้ อุปกรณ์ **"หลอดสร้างสมาธิ"**
- เปรียบเทียบเวลาจดจำการทำการกิจกรรม ก่อนและหลังฝึก 1 เดือน และสรุปผล

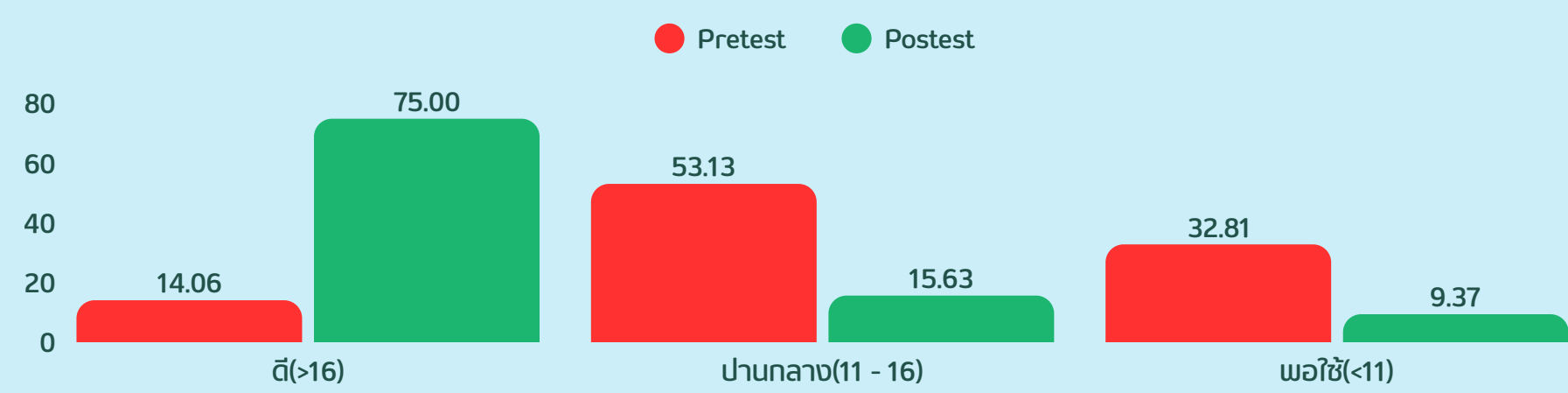
ผลการดำเนินงาน

กลุ่มเสี่ยง : (n=10 คน)
- ร้อยละ 70 เด็กกลับมาสมวัยหลังจากติดตาม 1 เดือน
- ร้อยละ 30 ล่าช้า ด้าน EL RL PS ต้องส่งต่อโรงพยาบาล

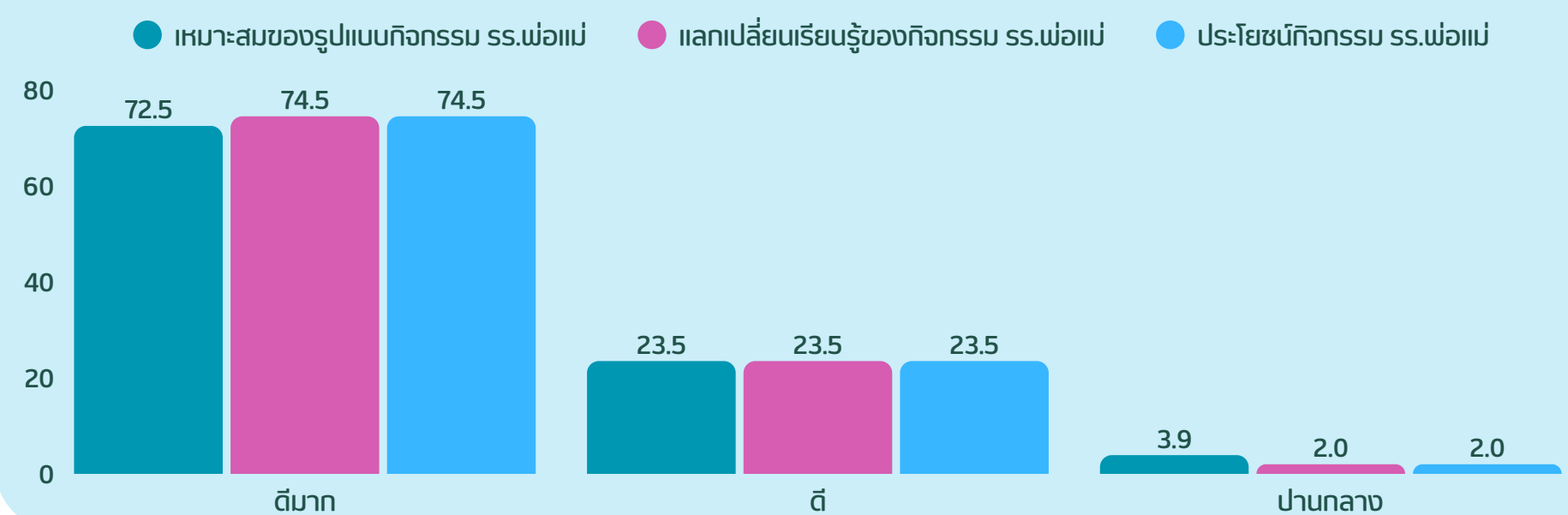
ผลการดำเนินงาน

กลุ่มป่วย : หลังฝึก 1 เดือน เด็ก (n=10 คน) มีสมาธิเพิ่มขึ้น สามารถร่วมทำกิจกรรมได้
- เด็ก ร้อยละ 20 มีสมาธิจดจำ ได้ 4 - 5 นาที,
- เด็ก ร้อยละ 70 มีสมาธิจดจำ ได้ 2 - 3 นาที

ร้อยละความรู้ของผู้ปกครองเปรียบเทียบก่อนและหลังจัดกิจกรรมโรงเรียนพ่อแม่ในสถานศึกษา

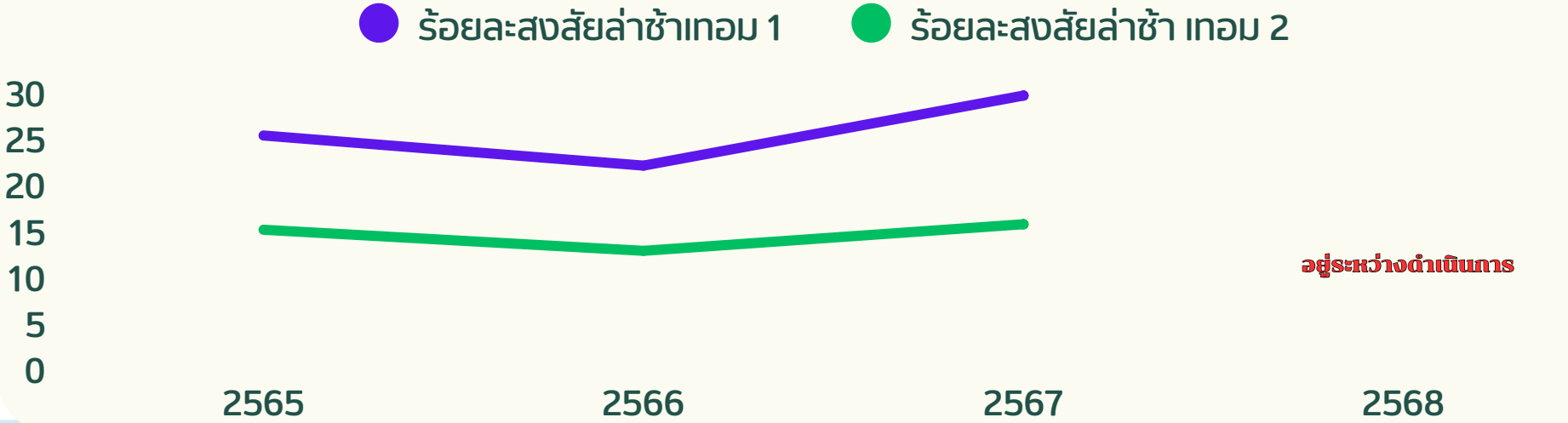
ร้อยละของความพึงพอใจ หลังจัดกิจกรรมโรงเรียนพ่อแม่ในสถานศึกษา

ร้อยละของสถานศึกษาที่เข้าร่วมกิจกรรมโรงเรียนพ่อแม่ ปี 2565-2568

เปรียบเทียบร้อยละพัฒนาการสงสัยล่าช้า ก่อนและหลังร่วม กิจกรรมโรงเรียนพ่อแม่ ในสถานศึกษา

บทเรียน/ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

- การดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพในชุมชนต้องใช้ความร่วมมือจากหลายภาคส่วน และต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง
- พลังของทีม มีส่วนช่วยให้ครอบครัว ครู แก่นนำชุมชน หันมาให้ความสำคัญกับการส่งเสริมพัฒนาการเด็กถือเป็นความภูมิใจของทีมเราเป็นอย่างมาก จากจุดเล็กๆ ที่ช่วยกันพัฒนาคน ซึ่งจะเป็นกำลังของประเทศในอนาคต

แผนพัฒนา : ศึกษาวิจัยผลของกระบวนการดำเนินงานที่มุ่งเน้นการดูแลสุขภาพครอบคลุมกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มป่วยในเด็กปฐมวัย